

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล มคอเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒

๑. ตสฺมา ยํ ยํ อาปตฺตํ อาปชฺชติ ตตฺถ ตตฺถ ยถาธมฺมํ ปฏิปชฺชิตพฺพเมว ฯ
 เอร่ว ปฏิปชฺชนโต หิ มคฺคผลมฺปิ ปตฺตํ สกฺโกติเยว ฯ ตถา หิ สตฺถา โกสลรฺฏฺเเจ จาริกํ
 จรมาโน อนฺตรามคฺเค มหนฺตํ สุสิรรุทฺทํ อคฺคิโน ททฺธํ ทิสฺวา อคฺคิกฺขนฺธเณ
 อุปเมตฺวาธมฺมํ เทเสตฺกาโม อณฺตฺรสมฺมํ รุกฺขมฺมุเล นิสฺสิทิตฺวา ปสฺสสฺส โน ตฺมฺเห ภิกฺขเว
 อมฺมํ มหนฺตํ อคฺคิกฺขนฺธฺนฺตฺวาทินา นเยน สตฺตกนิปาตงฺคตฺตเร อคฺคิกฺขนฺธฺปมฺสฺตตํ
 เทเสสิ ฯ

ตํ สุตฺวา สฺภฺจฺฉิยา ภิกฺขุโน นามกาโย สฺนตฺตโต นามกาเย สฺนตฺตเต
 กรชกาโย สฺนตฺตโต ตสฺมํ สฺนตฺตเต นิชานคตํ อุณฺหํ โลหิตํ มุขโต อุกคณฺนิ ฯ เต
 กิร ปาราชิกมาปฺนนา ฯ สฺภฺจฺฉิ ภิกฺขุ ทุกฺกรํ พุทฺธสฺสเน ยาวชิวํ ปริปฺถณฺณํ ปริสุทฺธํ
 พฺรหฺมจฺริยํ จริตฺนฺตฺติ วิพฺภวํสุ ฯ เต กิร ชุทฺทานุชฺททกฺลิกฺขาปทานิ มทฺทนฺตฺวา
 วิจฺริสุ ฯ สฺภฺจฺฉิ ภิกฺขุ สตฺถุเทสนาภิมฺขํ ฌาณํ เปเสตฺวา สทฺ ปฏิสมฺภิทาหิ อรหฺตตํ
 ปตฺตฺวา ฯ เต กิร ปริสุทฺธสฺสีลา อเหสุํ ฯ อิจฺเจสา เทสนา อิเมสํ ติณฺณนฺนมฺปิ สผลา
 ซาตา ฯ อรหฺตตปฺตฺตานํ ตาว สผลา โหตุ อิตเรสํ กถํ สผลาติ ฯ เต หิ ยทิ อิมํ
 เทสนํ น สุณฺนยฺยํ ปมตฺตฺวา หุตฺวา จานํ ชหิตฺตํ น สกฺกณฺนยฺยฺนฺตฺติ ตโต เนสํ ตํ
 ปาปํ วทฺธมฺมานํ อปาเยเสวว สํสีทาเปยฺย อิมนฺตฺว เทสนํ สุตฺวา ซาตสํเวคา จานํ
 ชหิตฺวา สามเณรภฺภูมฺยํ จิตา ทสฺสีลํ ปฺุเรตฺวา โยนิสฺสมนฺลิกฺาเร ยุตฺตปฺปยุตฺตฺวา เกจิ
 สฺไตปาปฺนนา เกจิ สกฺทาคามิโน เกจิ อนาคามิโน อเหสุํ เกจิ เทเวสุ นิพฺพตฺตฺวา เอร่ว
 ปาราชิกาปฺนนาณมฺปิ สผลา อโหสิ ฯ (มฺงคฺลตฺตฺที่ปฺนินยา ปจฺโม ภาโค/ข้อ ๑๕๕ - ๑๕๖)

๒. พรหมชาลฎีกายัม ปโยควตถุมหนุตตาทิหิ มหาสาวชชตา เตหิ ปจฺจเยหิ
 อุปฺปชฺชมานาย เจตนาย พลวภาวโต เวทิตพฺพา ฯ ยถาธิปฺเปตสฺส หิ ปโยคสฺส สหสา
 นิปฺพาทนวเสน กิจฺจสาธิกาย พหุขตฺตํ ปวตฺตชวเนหิ ลทฺธาเสวนาย จ สนนฺฎฺจapak-
 เจตนายวเสน ปโยคสฺส มหนตฺตาโว ฯ สติปิ กทาจิ ชุทฺทเก เจวมหนฺเต จ ปาณ
 ปโยคสฺส สมภาเว มหนตฺ มหนตฺสฺส เจตนา ติพฺพตฺรา อุปฺปชฺชตีติ วตฺถุสฺส
 มหนตฺตาโว ฯ อิติ อุภยมฺเปตํ เจตนาย พลวภาเวเนว โหติ ฯ ตถา หนตฺพพฺส
 มหาคฺคณภาเว ฯ ตตถ อุปฺการเจตนา วिय เขตฺตวิเสสนิปฺผตฺติยา ออนุปการเจตนาปิ
 พลวตี ติพฺพตฺรา จ อุปฺปชฺชตีติ ตสฺส มหาสาวชชตา ทฎฺจพฺพา ฯ ตสฺมา ปโยค-
 วตฺถุอาหิปจฺจยานํ อมฺหตฺเตปิ มหาคฺคณตาทิปจฺจเยหิ เจตนาย พลวภาวาทิวเสเนว
 มหาสาวชชภาโว เวทิตพฺโพติ วุตฺตํ ฯ

ปโยควตถุมหนุตตาทิหิ ฯเป ฯ อิติ อุภยมฺเปตํ เจตนาย พลวภาเวเนว
 โหตีติ ยถาวุตฺตปจฺจยวิปริยาเยนปิ ตตฺปจฺจเยหิ เจตนาย พลวตฺายเอว มหาสาวชช-
 ภาโว เวทิตพฺโพ ฯ ปโยควตฺถุอาหิปจฺจยานญฺหิ อมฺหตฺเตปิ หนตฺพพฺส คฺคณวตฺตตฺาย
 มหาสาวชชตา ตพฺพิปริยาเยน อปฺปสวชชตา จ วตฺถุสฺส มหตฺตามหตฺเตสุ วिय
 ทฎฺจพฺพา ฯ กิเลสํ อุปฺกมํ ทฺวินฺนญจ มุทฺตํ จ ติพฺพตฺาย จ อปฺปสวชชตา
 มหาสาวชชตา จ โยเขตฺตพฺพาติ สมฺมาทิฎฺฐิสูตฺตฎฺฎีกา ฯ (มจฺจคฺคตฺถทีปนิยา ปจฺจโม ภาโค/
 ๒๐๑)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มคอชเป็นไทย

๑. เพราะฉะนั้น ภิกษุต้องอาบัติใด ๆ ฟังปฏิบัติตามธรรมในอาบัตินั้นๆ ที่เดียว ๆ เพราะว่า ภิกษุปฏิบัติอยู่อย่างนี้ ย่อมอาจบรรลุแม้มรรคผลได้แน่แท้ ๆ จริงอย่างนั้น พระบรมศาสดา เสด็จเที่ยวจาริกไปในแคว้นโกศลในระหว่างทาง ทอดพระเนตรเห็นต้นไม้มีโพรงต้นไม้ใหญ่ถูกไฟไหม้แล้ว มีพระประสงค์จะทรงแสดงธรรมเปรียบด้วยกองไฟ ประทับนั่งที่โคนต้นไม้ต้นหนึ่งแล้ว ทรงแสดงอัคคิกขันธปมสูตร ในสัตตกนิบาต อังคุตตรนิกาย โดยนัยเป็นต้นว่า ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย เห็นกองไฟใหญ่ไหม้หรือไม่ ฯ

เพราะได้สดับอัคคิกขันธปมสูตรนั้น นามกายของภิกษุ ๖๐ รูปเร่าร้อนแล้ว เมื่อนามกายเร่าร้อนแล้ว กรชกายก็เร่าร้อน เมื่อกรชกายเร่าร้อนแล้ว โลหิตร้อนเป็นลิ่ม ก็พุ่งออกจากปาก ฯ นัยว่า ภิกษุเหล่านั้น ต้องอาบัติปาราชิกแล้ว ฯ ภิกษุ ๖๐ รูป คิดว่า การประพฤติพรหมจรรย์ ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์จนตลอดชีวิตในพระพุทธศาสนา ทำได้ยาก ดังนี้แล้ว พากันสึก ฯ นัยว่า ภิกษุเหล่านั้น ประพฤติย่ำยีสิกขาบทเล็กๆ น้อย ๆ ฯ ภิกษุ ๖๐ รูป ส่งญาณไปมุ่งตรงพระธรรมเทศนาของพระบรมศาสดา บรรลุอรหัตตกับด้วยปฏิสัมภิทาทั้งหลายแล้ว ฯ นัยว่า ภิกษุเหล่านั้น ได้เป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์แล้ว ฯ เทศนากัณฑ์นี้ มีผลแก่ภิกษุทั้ง ๓ พวกนี้ ด้วยประการฉะนี้ ฯ ถามว่า เทศนากัณฑ์นี้ มีผลแก่พวกภิกษุผู้บรรลุพระอรหัตต จงยกไว้ก่อน ที่มีผลแก่พวกภิกษุนอกนี้อย่างไร ฯ ตอบว่า เพราะว่า ภิกษุเหล่านั้น ถ้าไม่ได้ฟังเทศนากัณฑ์นี้ไซ้ เป็นผู้ประมาทแล้ว ไม่อาจจะละฐานะได้ เพราะเหตุดังนี้ นั้น บาบนั้นของพวกเธอ เมื่อเจริญอยู่ จะฟังให้จมลงในอบายถ้ำเดียว แต่พวกเธอ ฟังเทศนากัณฑ์นี้แล้ว เกิดความสดใจ ละฐานะแล้ว ดำรงอยู่ในภูมิของสามเณร บำเพ็ญศีล ๑๐ ประกอบชวนชวาย ในโยนิโสมนสิการ บางพวกได้เป็นพระโสดาบัน บางพวกได้เป็นพระสกทาคามี บางพวกได้เป็นพระอนาคามี บางพวกบังเกิดในหมู่เทพ เทศนากัณฑ์นี้ได้มีผลแม้แก่พวกภิกษุผู้ต้องอาบัติปาราชิก ด้วยประการฉะนี้ ฯ

๒. ในฎีกาพรหมชาลสูตร ท่านกล่าวว่า ฟังทราบปาณาติบาตว่ามีโทษมาก เพราะปัจจัยทั้งหลายมีความพยายามมากและวัตถุใหญ่เป็นต้น เหตุเจตนา ซึ่งเกิดเพราะปัจจัยเหล่านั้นรุนแรง ๆ จริงอยู่ ความพยายาม ชื่อว่ามากเพราะอำนาจเจตนาที่ให้สำเร็จ ความประสงค์ที่ยังกิจให้สำเร็จด้วยสามารถทำประโยชน์ตามที่บุคคลผู้มุ่งหมายให้สำเร็จได้โดยเร็ว และที่มีอาเสวนะอันได้แล้วจากชวนจิตซึ่งเป็นไปมาครั้ง ๆ ในกาลบางครั้ง เมื่อความพยายามในสัตว์เล็กและสัตว์ใหญ่แม้จะมี มีเท่านั้นเจตนาของบุคคลผู้ฆ่าสัตว์ใหญ่ ย่อมเกิดขึ้นแรงกล้า เพราะฉะนั้น ความที่วัตถุจึงชื่อว่าใหญ่ ๆ ความพยายามและวัตถุแม้ทั้ง ๒ อย่างนั้น จะชื่อว่าใหญ่ ก็โดยที่เจตนารุนแรงเท่านั้น ด้วยประการฉะนี้ ๆ ในความที่สัตว์จะฟังถูกฆ่ามีคุณมาก ก็เหมือนกัน ๆ แม้เจตนาอันไม่เป็นอุปการะแก่ความสำเร็จแห่งเขตพิเศษ ก็มีความรุนแรงและมีกำลังแก่กล้าเกิดขึ้นได้ เหมือนเจตนาอันเป็นอุปการะในความที่สัตว์ที่จะฟังถูกฆ่าผู้มีคุณมาก ฉะนั้น ๆ เพราะเหตุนี้ ฟังเห็นปาณาติบาตนั้นว่ามีโทษมาก ๆ เพราะฉะนั้น แม้เมื่อปัจจัยมีประโยคและวัตถุเป็นต้น จะไม่ใหญ่ ก็ฟังทราบปาณาติบาตว่ามีโทษมาก ก็ด้วยสามารถความที่เจตนาชื่อว่ามีความรุนแรงเป็นต้นนั่นเอง เพราะปัจจัยมีความที่สัตว์อันจะฟังถูกฆ่ามีคุณมากเป็นต้น ๆ

ฎีกาสัมมาทิฏฐิสูตรว่า ฟังทราบปาณาติบาตว่ามีโทษมาก เพราะปัจจัยทั้งหลายมีความพยายามมากและวัตถุใหญ่เป็นต้น เหตุเจตนาซึ่งเกิดเพราะปัจจัยเหล่านั้นรุนแรง ๆ ความพยายามและวัตถุแม้ทั้ง ๒ อย่างนั้น จะชื่อว่าใหญ่ ก็โดยที่เจตนารุนแรงเท่านั้น ด้วยประการฉะนี้ เพราะเหตุนี้ ฟังทราบปาณาติบาตว่ามีโทษมาก เพราะความที่เจตนา มีความรุนแรง เพราะปัจจัยนั้น ๆ แม้โดยผิตตรงกันข้ามจากปัจจัยตามที่ท่านกล่าวแล้ว ๆ จริงอยู่ แม้เมื่อปัจจัยมีประโยคและวัตถุเป็นต้นจะไม่ใหญ่ ก็ฟังเห็นปาณาติบาตว่ามีโทษมาก ก็เพราะสัตว์อันจะฟังถูกฆ่าเป็นผู้มีคุณ และชื่อว่ามีโทษน้อย โดยปริยายตรงกันข้ามจากนั้น เหมือนอย่างปาณาติบาตที่ชื่อว่ามีโทษมากในเพราะวัตถุใหญ่ และชื่อว่า มีโทษน้อยในเพราะวัตถุไม่ใหญ่ ฉะนั้น ๆ ฟังประกอบความที่ปาณาติบาตชื่อว่ามีโทษน้อย เพราะกิเลส ความพยายามและทั้ง ๒ อย่างอ่อน และชื่อว่า มีโทษมาก เพราะกิเลส ความพยายามและทั้ง ๒ อย่าง แรงกล้า ๆ

พระราชปริยัติบดี ทัศนโม วัตสามพระยา...เฉลย.

สนามหลวงแผนกบาลี...ตรวจแก้.